

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти
Кафедра психології

КВАЛІФІКАЦІЙНА (ДИПЛОМНА) РОБОТА

на здобуття рівня вищої освіти «бакалавр»

на тему «**Прояви агресивності юнаків в процесі професійного становлення**»

Виконала:

здобувачка вищої освіти

320-с групи

спеціальності 053 Психологія

ОП Психологія. Клінічна психологія

Носова Дарія Володимирівна

Керівник: канд. психол. наук, доцент

Шевченко С.В.

Рецензент: психолог-методист

КЗ «Опорний заклад освіти

Малоданилівський ліцей»

Харківської області

Пономаренко О.М.

Запоріжжя-2024

АНОТАЦІЯ

Носова Д.В. Прояви агресивності юнаків в процесі професійного становлення

В дипломній роботі теоретично обґрунтовано та експериментально досліджено особливості агресивної поведінки юнаків в процесі їх професійного становлення.

В роботі визначено теоретичні підходи до вивчення проблеми агресивності, досліджено теорію питання. Експериментально досліджено рівень агресивності юнаків. Встановлено особливості гендерних проявів агресивності юнаків, можна констатувати деякі відзнаки: у *дівчат* домінує *середній рівень* комунікативної агресивності, що виражається в спонтанності, деякої анонімності та слабкою здатністю до гальмування, тоді як у *хлопців* домінує *невисокий рівень* комунікативної агресивності, який буває обумовлений спонтанною агресією та поєднань з невмінням переключати агресію на діяльність та неживі об'єкти. Дівчата схильні до безкомпромісності, що відрізняє їх від хлопців, які схильні до непоступливості. Розроблено рекомендації по зниженню рівня агресивності юнаків та сприяння їх особистісному становленню.

Ключові слова: агресивність, професійне становлення, агресія, гендер, юнаки.

SUMMARY

Nosova D.V. Manifestations of aggressiveness of young men in the process of professional development

In the diploma work, the peculiarities of aggressive behavior of young men in the process of their professional formation are theoretically substantiated and experimentally investigated.

Theoretical approaches to the study of the problem of aggressiveness are defined in the work, the theory of the issue is investigated. The level of aggressiveness of young men was experimentally investigated. The specifics of the gender manifestations of aggressiveness among young men have been established, some distinctions can be noted: girls have an average level of communicative aggressiveness, which is expressed in spontaneity, some anonymity, and a weak ability to inhibit, while boys have a low level of communicative aggressiveness, which is due to spontaneous aggression and combinations. with the inability to switch aggression to activities and inanimate objects. Girls tend to be uncompromising, which distinguishes them from boys who tend to be intransigent. Recommendations for reducing the level of aggressiveness of young men and promoting their personal development have been developed.

Key words: aggressiveness, professional development, aggression, gender, young men.

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи на тему:

«Прояви агресивності юнаків в процесі професійного становлення»

здобувачки вищої освіти 320-с групи спеціальності 053 Психологія

Носової Дарії Володимирівни

Науковий керівник – к.психол.н., доцент кафедри психології Шевченко
Світлана Віталіївна

Сучасна реальність заставляє психологів по-новому поглянути на проблему агресії і агресивності в суспільстві. Агресивна поведінка в наші дні швидше повсякденність, чим виключення. Хлопці і дівчата в нашій країні живуть сьогодні в епоху стрімкої зміни соціально-економічних умов і політичної напруженості, що часто приводить до посилення проявів агресії з їх боку. Проблема агресивності набуває особливої гостроти та **актуальності** в юнацькому віці бо саме в цей час в юнаків відбувається інтенсивне становлення життєвої позиції, закладаються основи тих якостей, з якими вона ввійдуть в нову для них атмосферу діяльності, де відбуватиметься їх подальший розвиток як особистості.

Крім цього, в певній частині молоді спостерігається поглиблення агресії в бік зростання жорстокості, цинізму, збільшення числа злочинів, які скоюються під впливом ситуативних імпульсивних поведінкових реакцій і характеризуються неадекватністю приводу і міри заподіяної жертві шкоди. Укоріненість агресивної моделі поведінки в сучасному середовищі виступає показником деформованого способу життя і відображає одну з найгостріших психологічних і соціальних проблем нашого суспільства.

Об'єктом роботи виступає проблема прояву агресивності юнаків.

Предметом дослідження виступають особливості прояву агресивності юнаків в процесі професійного становлення.

Гіпотезою даного дослідження є припущення про те, що високий рівень агресивності юнаків є чинником, що негативно впливає не лише на навчальну

діяльність, взаємини з батьками, друзями, однолітками, індивідуальний розвиток, але і на успішність їх майбутньої особистої і професійної діяльності.

Мета роботи – теоретично вивчити та експериментально дослідити особливості агресивної поведінки юнаків в процесі їх професійного становлення.

Виходячи з мети роботи були поставлені наступні **завдання**:

1. Проаналізувати наукові джерела з проблеми агресивності, досліджувати теорію питання.
2. Експериментально дослідити рівень агресивності юнаків.
3. Розробити рекомендації по зниженню рівня агресивності юнаків та сприяння їх особистісному становленню.

В ході написання роботи були використані наступні **методи**: теоретичне вивчення проблеми, метод експерименту, аналіз отриманих результатів.

З метою вивчення особливостей агресивної поведінки юнаків в процесі їх професійного становлення, було проведено комплексне експериментальне дослідження. Вибірка складала 80 осіб.

Дослідження проводилося в груповій формі, на стандартизованих бланках, по стандартних інструкціях.

За результатами проведеного дослідження можна зробити наступні **висновки**:

1. Проблема агресивності набуває особливої гостроти та **актуальності** в юнацькому віці, коли відбувається інтенсивне становлення життєвої позиції, переосмислюються суспільні та духовні цінності, а зустріч з невизначеним майбутнім загострює амбівалентність думок, почуттів, рис характеру юнаків та дівчат.

2. Агресія – це індивідуальна або колективна поведінка або дія, направлена на нанесення фізичної або психічної шкоди або знищення іншої людини/групи; це будь-яка форма поведінки, націленої на образу або спричинення шкоди іншій живій істоті, що не бажає подібного звернення. Агресивні емоційні достатки можуть виникати і по відношенню до неживих об'єктів. Агресія служить формою відреагування фізичного і психічного дискомфорту, стресів, фрустрації. Вона

може виступати як спосіб досягнення важливої мети, підвищення власного статусу за рахунок самоствердження.

3. В теорії що пояснює природу агресивності існує три відмінних підходів. 1) теорії природженої агресивної поведінки (К. Лоренц, З. Фрейд та ін.), які виходять з того, що джерелом агресії є неусвідомлені природжені інстинкти: агресія розглядається як властивість людської природи. 2) теорії соціального навчання: агресія представляє собою специфічну придбану модель поведінки в ході соціальних контактів. 3) фрустраційні теорії, в основі яких лежить уява про те, що основною детермінантою агресивної поведінки є фрустрація, яка приводить до агресії влюбій формі.

4. Аналізуючи особливості гендерних проявів агресивності юнаків, можна констатувати деякі відзнаки: у *дівчат* домінує *середній рівень* комунікативної агресивності, що виражається в спонтанності, деякої анонімності та слабкою здатністю до гальмування, тоді як у *хлопців* домінує *невисокий рівень* комунікативної агресивності, який буває обумовлений спонтанною агресією та поєднань з невмінням переключати агресію на діяльність та неживі об'єкти. Дівчата схильні до безкомпромісності, що відрізняє їх від хлопців, які схильні до непоступливості. Говорячи про характер агресивності як про контроль, то у дівчат переважає низький рівень агресивності, а у хлопців середній рівень агресивності. І у хлопців і у дівчат домінує помірний рівень психофізіологічної дезадаптації. Отримані дані підтверджують припущення щодо існування гендерних відмінностей в прояві агресивності.

5. Результати роботи можуть бути використані в ході роботи з молоддю з метою зниження рівня їх агресивності, а також як підґрунтя для подальших дослідженнях в цій області.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, 3 розділів та підрозділів до них, висновків, списку використаної літератури, 20 додатків.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
Розділ I. Теоретико-методологічний аналіз вивчення проблеми агресивності та становлення особистості в сучасній психологічній літературі.....	7
1.1. Загальна характеристика агресивності.....	7
1.2. Теорії походження агресивності.....	14
1.3. Закономірності становлення особистості студента як майбутнього фахівця.....	25
Розділ II. Експериментальне вивчення рівня агресивності у студентів різних курсів.....	31
2.1. Методики дослідження.....	31
2.2. Інтерпретація та порівняльний аналіз отриманих результатів.....	34
Розділ III. Розробка корекційної програми, що спрямована на зниження рівня агресивності студентів та сприяння їх особистісному становленню.....	47
ВИСНОВКИ.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	61

Ім'я користувача:
Анастасія Сухомлінова

ID перевірки:
1016222876

Дата перевірки:
07.04.2024 13:31:47 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
07.04.2024 14:27:16 EEST

ID користувача:
100012861

Назва документа: Носова

Кількість сторінок: 50 Кількість слів: 10727 Кількість символів: 81576 Розмір файлу: 361.50 KB ID файлу: 1015999680

22.0% Схожість

Найбільша схожість: 11.8% з Інтернет-джерелом (<http://manme.ru/psixologiya/ agresivnist-u-pidlitkiv-ta-ii-vpliv-na-mizh>)

12% Джерела з Інтернету 991 ..... Сторінка 52

0.68% Джерела з Бібліотеки 9 ..... Сторінка 58

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 1